

פרשת וארא תשפד – למה נבחר מנהיג כבד פה וכבד לשון?

1. **שמות ו:** וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו ... לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצלתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים ... וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה: וידבר ה' אל משה לאמר: בא דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני ישראל מארצו: וידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים - רמב"ן: חשב משה אולי כי מפחיתותו לא שמעו אליו כי הוא ערל שפתיים ולא יבין לדבר על לבם דברים טובים וניחומים, ואף כי ידבר לפרעה?! וטעם הכתוב הזה, כי מתחלה לא ציווהו לדבר אל פרעה, רק אמר (ג,יח) 'ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו' והיה אפשר שידיברו הזקנים והוא יחריש. גם היה בוש מלדבר אל העם ואמר (ד,י) 'לא איש דברים אנכי'. והקב"ה השיבו (ד,טז): 'ודבר הוא לך אל העם' וכן עשה בבואם מתחלה כמו שאמר (ד,ל): 'וידבר אהרן את כל הדברים'. ועתה כאשר נצטווה (כאן) 'לכן אמור לבני ישראל' - ודיבר הוא בעצמו ולא שמעו, וכאשר חזר וצוהו לדבר אל פרעה, אמר איך אדבר ואני ערל שפתיים?

רש"י ד,י: כבד פה וכבד לשון אנכי – בכבודות אני מדבר.

רשב"ם: איני בקי בלשון מצרים בחיתוך לשון, כי בקטנותי ברחתי משם ועתה אני בן שמונים. ספורנו: לא איש דברים אנכי – בלתי מורגל במלאכת לשון לימודים לדבר לפני המלך.

2. **שמות ז:** אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה - **מכילתא דרשב"י:** אתה תדבר בלשון הקודש כמלאך, ואהרן אחיך ידבר בלשון מצרי. **רש"י:** אתה תדבר פעם אחת כל שליחות ושליחות כפי ששמעת מפי, ואהרן אחיך ימליצנו ויטעימנו באוזני פרעה.

דרשות הר"ן דרוש ג: הרי אמרו בנדירים ש'אין הנבואה שורה אלא על חכם, וגיבור, ועשיר, ועניו, וכלן ממשה, שנאמר וכו'. והרי גבור ועשיר אינן מעלות שכליות ומידותיות ועם כל זה הם מתנאי הנביא, שיהיה שלם בכל השלמות הנכבדות בעיני ההמון למען יהיו דבריו נשמעים. ואיך יתכן שתחסר למשה מעלת הדבור ... **שארן שום מעלה ראויה בנביא יותר מזאת**, שנקרא 'נביא' מלשון 'ניב שפתיים'.

ירמיהו א: ואמר אהה ה' אלוקים הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי ... וישלח ה' את ידו ויגע אל פי - **רד"ק:** נראה לו כאילו שם בפיו דבר שיש בו ממש **לתקן בו בפיו** לדבר בחתוך לשון בלא מורא.

אבן עזרא ד,יג: (משה סבר) שה' יחדש לו אות להסיר כובד פה, אבל כאשר השיבו 'והוריתיך אשר תדבר' ידע כי כובד לשונו לא יסור ולכן תמה **למה לא ישלח ה' את אהרן אל פרעה?** **אברבנאל עמוד לט:** אמר 'שלח נא ביד תשלח', וכוונתו: אם היה מתוקן פי ולשוני, הייתי ראוי לשליחות והייתי ציר נאמן לשולחי ... אבל אם אני כבד פה ולא אדבר [ישירות] לפרעה ולישראל, איני ציר בגויים שולח אלא ... **כשליח הולכה** שיתנו בידו כתב להוליכו ממקום למקום ...

3. **דרשות הר"ן שם:** מהיות התורה וקבלתה, הדבר היותר גדול במין האנושי, ראוי שיינתנו הוראות חזקות שהתורה אמתית ושיסור כל ספק מהעניין בכללו שאינו בא כי אם בכח אלוקי ... לזאת הסיבה נשלם משה בכל שלמות נביא, להאמין שענינו בכוח אלוקי, והוסר ממנו בהשגחה גמורה הדבור הצח, למען לא יהיה המשך ישראל וגדוליהם אחרי דבריו - מחמת צחות דבריו. כמו שיאמר על מי שהוא צח הדבור, שימשיך לב ההמון אחריו ושהשקר ממנו יחשב אמת.

4. **שמות ד,י:** 'כי כבד פה וכבד לשון אנכי' – **תרגום אונקלוס:** ארי יקיר ממלל ועמיק לישן אנא [הרי רעיונותי יקרים ועמוקי לשון].

רבינו הזקן תורה אור כג,סע"א: לוי הוא בחינת התקשרות, כמו שכתוב הפעם ילווה אישי אלי, והוא בחינת המחשבה, כנראה בחוש שמי שהוא בעל מחשבה, אינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרותו במחשבה ... ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון, דהיינו שלגודל התקשרותו בבחינת **ביטול**, ונחננו מה, לא היה יכול להיות **משפיע** שהוא בחינת הדיבור כו'.

ליקוטי שיחות טז/75: הטעם הפנימי לכך שמשה היה צריך לדבר לפרעה "כפי ששמעת מפי" – מפי ה', ולא הספיק תרגומו של אהרן, ואף שפרעה לא הבין את דברי ה' בלשון הקודש. שכן הכוח לשבור את קליפות פרעה ומצרים שהיו בתוקפן, נבעו מכך שמשה היה שליח ה' ועל ידו התגלה **כוחו יתברך** כזרוע הא-ל. ולכן הדיבור היה צריך להיות כפי שנשמע מהקב"ה, על דרך שכינה מדברת מתוך גרונו.